

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“

Licealna knjižnica
Krosmejerske ul.
Ljubljana

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inzerati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve za „Ljudski Glas“ — D. Z. je frankirati in naslavljati: Ljubljana, poštni predal 168.—Tajništvo K. D. Z. se pa nahaja v Ljubljani, Kongresni trg št. 9. Reklamacije so poštne proste.

Za kaj se bomo odločili?

Živimo v državi, ki še ni država, v kraljevini, ki še ni kraljevina, na ozemlju, ki še nima nobenih meja.

In ravno to je, kar dela predstoječe volitve v državni zbor tako silno važne, da lahko rečemo, da naš narod še ni stal nikdar pred tako odločilno izbiro, kakor bo stal dne 28. tega meseca. Ne bomo poslali to pot v Belgrad poslancev, ki bi se potegnili za to ali ono malenkost, ki naj bi pribrorili to ali ono drobtino, ampak bomo poslali v državni zbor može, kojih naloga bo

ustvariti državo.

Poslanci, ki jih bomo volili dne 28. novembra bodo iz današnje Slovenije, Hrvaške, Bosne, Srbije itd. šele ustvarili Jugoslavijo. Danes smo še brez enotnih postav, brez vsega, kar tvori državo, zato lahko rečemo: Jugoslavijo bo treba šele ustvariti. V tem tiči torej velikanska važnost bližajočih se volitev, kajti.

kakršni poslanci, taka bo država.

V prejšnjih časih je volil en del klerikalce, drugi del pa liberalce in stara Avstrija je bila zato klerikalno-liberalna država. Kam so nas ti poslanci in kam nas je taka država pritirala, občutimo najbolj danes in bomo občutili še nekaj let. Na Dunaju je sedel cesar, okrog njega par nadutih generalov ter plesnivih grofov in baronov, ki so vladali državo. Kako so jo vladali? Tako, kakor se jim je zljubilo, saj klerikalno-liberalni poslanci so kimali k vsemu hvalili so vse in nobeden se ni upal zameriti tem visokim gospodom. Kaj je bila posledica? Posledica je bila ta, da nas

je ta gospoda pritirala v skoro petletno vojno, ki je uničila na milijone človeških življenj, spravila na beraško palico milijone vrsta v največjo bedo in pomanjkanje vse ostale, dvignila na nekaj ostudnih plačav, ki jih nazivljemo vojni dobičkarji in verižniki.

Kaj naj bo tudi v Jugoslaviji tako, kakor je bilo

v stari Avstriji?

Kaj naj tudi v Jugoslaviji odločuje ena sama kronana glava s par generali in petolizniki o vojni in miru. Kaj se naj tudi v Jugoslaviji nadaljuje s protiljudsko politiko nekdanje Avstrije? Vsak bo rekel, da ne kaiti sadove te zločinske politike, ki se je delala na skrivnem na Dunaju brez vednosti ljudstva, a na račun ljudstva v Jugoslaviji ne maramo in je tudi ljudstvo trpelo ne bo.

Kako preprečimo to? Edino na ta način, da

dometemo vse avstrijske stranke.

to je naše klerikalce in liberalce, ki so še včeraj tako zvesto prisegali na Dunaj in pomagali podpirati protiljudsko avstrijsko vlado. Če hočemo, da se v Jugoslaviji ne bo ponovila druga Avstrija, moramo izbrati pri volitvah tudi drugačne može.

Kakšne? Take, ki nam garantirajo, da bodo vodili drugačno politiko, kakor so to na vodili naši klerikalci in liberalci doslej. Kakšno politiko na morajo naši bodoči poslanci voditi? Odgovor je kratek:

1. morajo glasovati za republiko;
2. zavzeti se morajo za avtonomijo Slovenije.

3. Doseči, da se pobere vojnim dobičkarjem vse nakradeno in prigolufano premoženje.

4. Breznogotno izbojevati agrarno reformo s katero nas klerikalci tako grdo sleparijo.

5. Pravične davke. Doslej plača vse davke revež, v bodoče jih mora bogataš.

6. Izbojevati socialno zavarovanje vsega revnega delavneza ljudstva.

S temi besedami na gre pri nas v boj

samo socialno demokratična stranka.

zato se moramo pri volitvah odločiti vsi za to stranko.

Te volitve, kakor že rečeno zgoraj, bodo odločile vse. Pri teh volitvah se bo imelo ljudstvo priliko samo odločiti, kaka naj bo Jugoslavija. Ali naj bo to druga Avstrija s cesarji, grofi in baroni, ali naj bo to klerikalno-liberalna država, v kateri revno ljudstvo ne bo imelo nobenih pravic, ali naj bo to pravična in

demokratična republika.

Ljudstvo izbiraj! Mislimo, da ni treba nobenega dolgega premišljevanja, ampak brez nadaljevanja bo vsak rekel, da hoče imeti demokratično in republikansko Jugoslavijo, zato bomo tudi vsi oddali svoje glasove oni stranki, ki edina to zahteva in to je

socialno demokratična stranka!

Viničarji, hlapci in dekle!

Zakaj še danes stradate in trpite! Zato ker so vas klerikalci, liberalci in samostojneži prodali v Beogradu in Ljubljani. Če nečete sebi in svojim otrokom še več gorja in novih vojska, če ste za republiko ubogih zatiranih kmetov in delavcev, agitirajte

LISTEK.

Ruski kmet pred revolucijo.

(Dalie.)

Ker je bila novršina, ki je obremenjevala zemljo, večja ko zemljiščni donos, ni mogel kmet svoje zemlje prodati, temveč je moral — ako je hotel zemljo drugemu prenesti — istemu plačati gotovo odškodnino, da mu je odvzel obremenjevalno zemljišče. Kmet se je moral torej »odkupiti«, ako je hotel zapustiti grudo. V tej obliki je živela fevdalna privezanost kmeta na grudo do odpravi tlačanstva.

Podlaga ruske družbe je bila izkoriščanje kmetov na graščakih. V okviru naravnega gospodarstva se je to vršilo

v obliki tlačanstva: graščaki so rabili tlačanstvo, da so mogli prisiliti kmete k dajitvi obrokov in roboti. Z vnelavo demaršnega gospodarstva je bilo mogoče obteči izkoriščanje kmetov v druge pravne oblike. Na mesto obroka je stopila odveza, ki jo je moral dati kmet graščaku: namesto tlake je bil prisiljen kmet plačevati novršino, ki jo je moral zaslužiti na gospodski zemlji, ako je ni mogel na svoji. Pravni naslov razmerja med graščakom in kmeti je bil spremenjen, ne pa njegova gospodarska vsebina. Ta sprememba gospodarskega naslova pa je nudila graščakom priložnost, polastiti se ene četrte kmečke zemlje črnozemska čije vrednost se je z razvojem svetovnega trga slono stonjevala. Za razumevanje velike ruske revolucije je odločilnega pomena vedeti, da je agrarna ustava, ki je bila od l. 1861 do 1917 podlaga ruske družbe, še vedno temeljila na srednjeveškem fevdalizmu.

Mir — ruska kmečka občina

Fevdalizem in absolutizem nista odpravila prvotne avtonomne organizacije ruskega kmetstva, kmečke občine mira, temveč jo spremenila v orodje svojega izkoriščevanja. Država si je zagotovila davke, graščak obroke, s tem da sta vsa kmečka občina, mir, napravila odgovorno za plačilne dolžnosti njenih članov. Ako pa je ta morala odgovarjati za davke in dajitve vseh svojih članov, potem je morala razpolagati z vso zemljo iz katere bi se moglo pridobivati davke in dajitve. Ne posamezni kmetje temveč kmečka občina, mir je razpolagala z zemljo, ki je bila dodeljena kmetom v uživanje. Mir je razdeljeval kmečko zemljo in njo obremenjeval dajitve na posamezne kmečke družine in je obnovil in popravil to razdelitev od časa do časa.

(Dalie prih.)

in volite 28. novembra za socialnodemokratsko kmečko delavsko zvezo.

Socialnodemokratska stranka in kmečko delavska zveza je:

za republiko,
za svobodo,
za razdelitev zemlje,
za socializacijo tovarn,
zoper vojsko, draginjo, verižnike in
vojne dobičkarje, grofe in milijonarje,
banke in druge pijavke ubogega ljudstva!

Glasujte 28. novembra za našo stranko in agitirajte zanjo!

**Milijonarji, fabrikanti, bogati
gruntarji, advokati in visoki
duhovni**

so zoper delovno ljudstvo dve leti vladali in ga spravili na beraško palico. 28. nov. bo tega konec, ker bo zmagala socialno demokratska stranka in kmečko delavska zveza.

**Socialno-demokratska stranka
in kmečko delavska zveza**

je samo ena. Kdor agitira zoper njo, je liberallec, klerikalec, samostojnež ali pa od kapitalista podkupljen človek!

Kdor ni z nami, je proti nam!

Invalidi in begunci!

Kdo je kriv vaše nesreče! Kapitalisti, združeni v klerikalni, liberalni, samostojni in lažisocialistični stranki! Zahvalite se jim 28. novembra in glasujte za socialno-demokratsko stranko, kmečko delavsko zvezo.

Kdor je za republiko

bo glasoval

28. novembra 1920.

za

Jugoslovansko socialno demokratsko stranko in njeno kmečko-delavsko zvezo.

Dol z vojaštvom in vojsko!

Živelo bratstvo, svoboda in enakost!

Glasujte pri volitvah za stranko delavcev in kmetov, za

Jug. socialnodemokratsko stranko in njeno kmečko-delavsko zvezo!

Edina kmečko-delavska stranka

Vsak ročni in res razrednozaveden in resolucijonaren duševni delavec in ubogi kmet in viničar bo glasoval za socialno-demokratsko stranko, kmetško-delavsko zvezo.

**Klerikalci, liberalci, samostojneži
in lažisocialisti**

love po deželi glasove. Pazite, komu zapate, volilne kroglice pa oddajte v tisto skrinjico, ki bo imela napis:

Jugoslovanska socialno-demokratska stranka (kmečko-delavska zveza).

Kdor je za agrarno reformo

in zato, da se vzame zemlja tistim, ki jo ne obdelujejo in dá tistim, ki jo nimajo, bo glasoval v nedeljo, 28. novembra za

Socialnodemokratsko stranko in kmečko-delavsko zvezo.

Pozor pred sleparji!

Nepoznani ljudje, najbrže podkupljeni od klerikalcev in liberalcev, agitirajo po deželi zoper našo stranko. Zapomnite si kmetje njih imena in jih naznanite takoj našemu tajništvu, Maribor, poštni predal 22.

**I. delegacijsko zborovanje
K. D. Z. v Celju.**

Dne 31. oktobra so se zbrali v Celju v veliki dvorani hotela »Union« delegati naše K. D. Z. da se pogovore o dosedanjem delu in da si začrtajo nove smernice za bodočnost.

Podpredsednik K. D. Z. s. Prepeluh je omenil v svojem otvoritvenem govoru, da bo K. D. Z. gledala predvsem na to, da se pravično izvede agrarna reforma. Kasneje bo treba K. D. Z. preosnovati, predvsem razdeliti člane v sekcije, sicer po delu, ki ga opravljajo. Naivečjo pažnjo pa bo treba posvetiti gospodarskim vrašanjem. Organizirali bodo gospodarske odbore. Poleg političnega in gospodarskega programa pa bodo obračali največjo skrb občinskim volitvam, gledali bomo, da spravimo v občinske odbore svoje pristaše. Polastiti se moramo občinskega imetja. Sploh moramo priti do denarja, da bomo mogli s pomočjo denarnih sredstev doseči in uresničiti svoje cilje.

Nato je izročil besedo tajniku sodr. Bernotu, ki je podal tajniško poročilo. Podarjal je moč organizacije in izobrazil ljudskih mas, za kar skrbi glasilo K. D. Z. »Ljudski glas«. V svojem govoru je pokazal nauredek, ki smo ga dosegli. Po deželi se nam člani v obilnem številu priključajo. Ugotovil je stališče K. D. Z. do jugoslovanske socialno demokratske stranke. Mi smo del politične organizacije JSDS, in deloma v njenem okviru, a smo tudi gospodarska in strokovna organizacija, ki vpliva na JSDS, potem svojih članov v izvrševalnem odboru.

Po poročilu blaginika, iz katerega je sledilo, da se razvijajo denarne stvari v redu in da smo lahko zadovoljni s stanjem blaginje, se je razvila živahna debata, katere so se udeleževali vsi delegati. Govorili so predvsem o zvišanju članarine in o tem, kako podpirati revnejše člane, zlasti posle po kmetih, zakaj člani morajo imeti od organizacije tudi koristi.

Ko so bili še imenovani kandidati za konstituanto na skupni listi JSDS, je predsednik zborovanje prekinil. Zasedanje se je z isto brižnostjo nadaljevalo popoldne. Razpravljali so o ugodnostih, ki naj jih nudi organizacija svojim članom. Najboljše je pač, da se dá ljudem v boleznih zdravniška pomoč. Med debato je omenil s. Kristan, da se pripravljajo velika akcija po češkem oz. nizozemskem vzorcu. Ustanovili bomo pri vsaki podružnici blagovna skladišča. Osnovna glavica znaša 50 milijonov kron. Dobiček se porabi za lastno zavarovalnico in bolniško blaginjo za ustanavljanje nakupovalnih zadrug, za organizacijo trgovine itd.

S. Prepeluh je našel vrašanje o strokovnih vrašanjih. Omenil je, da si moramo takoj ustanoviti lastno zavarovalnico za življenje in nezgode, preden nam to da

država. To udeistviti je naloga K. D. Z. — Dalje naj se naloži načelstvu, da ukrene vse potrebno glede razdelitve članov v sekcije.

Za tem so se vršile volitve v osrednje vodstvo K. D. Z., ki se je sestavilo tako-le-

Osrednje vodstvo K. D. Z.

Načelstvo: 1. Jože Baraga, predsednik. 2. Karl Meršek, I. podpredsednik. 3. Jože Košir, II. podpredsednik. 4. blaginik (dosedani). 5. Peter Satler. 6. Ignac Mihevc. 7. Prepeluh Albin, odborniki. 8. urednik »Ljudskega Glasu«. **Osrednji odbor:** 9. Umek Martin, Celje. 10. Eisinger, Sloven. Gradec. 11. Kisovar, Zg. sv. Kuničunda. 12. Jekoš Avgust, Sevnica. 13. Volavšek Ivan, Pišce. 14. Kunej Jožef, Pišce. 15. Kelhar Matija, Bizeljsko. 16. Dobršek Karl, Prevalje. 17. Malenšek Jakob, Bohini. 18. Jakonič Andrej, Gorje. 19. Zakrajšek Anton, Bloke. 20. Krašovec Janez, Hribarjevo. 21. Rebtč Alojzij, Dolgavas. 22. Kobal, Grahovo. 23. Doltar, Gradac in 24. dosedani tajnik iz Ljubljane.

Pri slučajnostih, ki so prišla nato na dnevni red se je ugotovilo, da se K. D. Z. že uveljavlja. To smo dosegli z vstranitim telom, kar moramo imeti vedno pred očmi. Delo bodi naša vodilna misel!

Končno je s. Prepeluh še enkrat podaril naloge K. D. Z., ki streme za tem, da bomo mogli pošteno živeti, in se zaključil vrlo lepo uspelo zborovanje.

(Op. ur.: Govorov vsled pomanjkanja prostora nismo mogli priobčiti. — Imena kandidatov na skupni listi in blaginjsko poročilo objavimo kasneje).

Volilni red za ustavotvorno skupščino.

Prejrnila se je že prva polovica volilnih priprav, odigrala se je tudi že prva polovica volilnega, poštenega in nepoštenega bota. Skrbale so občine volilne imenike, skrbale kot jim je kazalo, kot se jim je zdelo dobro in priporočljivo. Tudi vlozene reklamacije so rešili, ali pa zavrnili.

Sedaj začnemo novo delo. Stranke morajo vložiti kandidatne liste, imenovati zastopnike in njih namestnike v volilne odbore za posamezna volišča.

Sodružji, določite takoj zastopnika in namestnika za volilni odbor posameznih volišč!

Sicer bodo delali brez vas, to pa veste, kaj počenjajo miši, če mačke ni doma!

Gospod minister za notranje zadeve mora odrediti in izvršiti vse, kar je potrebno — tako govori in razlaga paragraf — zlasti pa mora skrbeti za skrinjice, kroglice in drugi material za glasovanje.

To je skrb in naloga gospoda ministra, vaša skrb, sodružji, na to, da bo prišlo v skrinjico socialno-demokratske stranke največ kroglic.

Kdor je volil že pred vojno, kdor je imel to pravico že prej, pa ga ni še vzela letika in lakota, ta ve, da smo svoj čas volili z listki.

Odslej pa ne bomo glasovali več z listki. Kroglice bomo polagali v skrinjico seveda samo v socialno-demokratsko skrinjico. »Nikali« smo svoj čas kot otroci, »nikali« smo na paši in za šolo, sedaj pa mora skrbeti gospod minister, da bomo »nikali« tudi pri volitvah. In inšpektor Sagadin iz ministrstva za konstituanto ve celo to, da so sistem kroglic uvedli l. 1864. v Grčiji in ta sistem je leta 1888. prevzela tudi kraljevina Srbija.

Resno pristavlja inšpektor Sagadin, da se smatra v Srbiji glasovanje s kroglicami kot najenostavnejša in najpopolnejša

rešitev problema, kako je mogoče uveljaviti tajnost glasovanja tam, kjer velik ali morda pretežni del volilcev ne zna pisati in čitati.

Naj bo, kakor hoče, glasovali bomo pač s kroglicami. Metali jih bomo v skrinjice, seveda ne tako, kot bi balinali. —

Sodrug, kaj je tudi na ta način tajnost glasovanja zaimčena. Naj je tudi gotovo, da Peter ne bo vedel, kako bo volil Pavel. Sodrug, poštenost, zanesljivost glasovanja in volilnega rezultata na s kroglicami in skrinjicami še ni zaimčena.

Paziti, da bo šlo glasovanje v redu, brez goljufij in mahinacij, zato more skrbeti gosp. minister — ker on ima že zaskrbenosti dosti skrbi — za to morajo skrbeti naši zastopniki v volilnih odborih posameznih volišč.

Gospod minister mora vedeti precej paragrafov! Kar reče, je! On mora vedeti celo, da mora biti skrinjica iz pločvine ali iz drugega prikladnega materiala. Vedeti mora dalje, da morajo biti kroglice iz gume ali iz drugega prikladnega materiala, ter vse enako velike. Sedaj si predstavljajte, kako mora premišljati gospod minister, kakšen je prikladen material, in, ker imamo ministra, zato nam je odvzeta vsa ta skrb.

Zato čakamo brez skrbi, da nam bo gospod minister poslal na občine skrinjice in drugi za volitve prikladen material. Vedeti moramo mi, vedeti pa mora tudi gospod minister — kdo ve boljše? — da mora biti vsak zaboječ s kroglicami pri razpošiljanju na občine zaklenjen in potrjen s pečatom samega gospoda ministra.

Torej, občine bodo dobile pisanje in zaboje od gospoda ministra. Pa ne za to, da bi župani gerenti spravljali v skrinjice špeh in kruh za svoje pred in po-lužne, kroglice na da bi »frnikolali« njihovi otroci. Za volitve bodo te skrinjice in kroglice.

Samo po enkrat smejo dobiti volilci kroglico v roko, pa to samo osebno, samo na volišču svoje občine in s kroglico smejo voliti samo potrjene — ne volaško, le slovensko — kandidatne liste. Da bodo nasprotniki volili samo enkrat, na to pazite zastopniki socialno-demokratske stranke v volilnem odboru.

Kje bodo volili, da ne bo vleklo pod noge članom volilnih odborov — tudi za to je skrbjeno.

Paragraf pravi: V volilnem okrožju mora biti volišče v poslopiju občinskega urada; če pa je to poslopije neprikladno ali če se vrši glasovanje na več krajih, se mora izvršiti volitve v šolskem ali drugem poslopiju, ki ga občinski urad določi za to. Kruto je! Kaj pa, če ni blizu volišča nobene gostilne, pa bi zastopniki kapitalizma ne mogli imeti dopoldne guljaža. Pa prav je, vsaj ne bodo delali skomin našim zastopnikom! —

Se pri poroki morata pričevati dve osebi, nič čudnega, tedaj če bo vodil volitve na posameznih voliščih poseben volilni odbor. Volilni odbor pa mora biti takole sestavljen: Predsednik volilnega odbora je sodnik, absolvirani pravnik, ali sodni uradnik ali kaj drugega, v odbor pa pošljejo stranke, ki se udeležijo volitev po enega zastopnika, enega zastopnika pa pošlje v volilni odbor tudi občinski odbor.

Torej, bo volilni odbor precej številen! Naša prva in glavna dolžnost je, da bomo imenovali svoje zastopnike, svoje zanesljive sodruga v te volilne odbore.

Sodrug, skrbite za to, izvolite in določite zastopnike v volilne odbore, na sporočite imena Volilnemu odboru ISDS in »Kmečko-delavske zveze« v Ljubljani.

Agrarna reforma in liberalni poverjeniki.

Ob nobeni stvari se pri nas boli ne razburjamo, kakor če nanese beseda na agrarno reformo. Umilivo je, ker od zemlje živimo, ker je zemlja naša največja proizvodna sredstva. Predvsem velja to to za našo državo, ki je v pretežni večini poljedelska.

Omenili smo že, kako izrabljajo razni liberalni in klerikalni mogotci agrarne odbore kot trdnjave za agitacijo v korist svojih strank. Seveda so si skočili pri tem v las in se srdito prepirajo, kdo bo gospodar te ali one trdnjave. Tako poročajo klerikalni listi o pritožbah iz mnogih krajev, da izrabljajo razni liberalni agrarni poverjeniki razdeljevanje zemlje v strankarske svrhe. Kajpak očita liberalci isto klerikalnim poverjenikom. Prihajale so prošnje na beograjsko vlado naj od 20. oktobra pa do volitev v konstituantno sploh prepove razdeljevanje zemlje.

Ministrski svet v Beogradu se je bavil s tem vprašanjem in sklenil, da se ta čas, to je od 20. oktobra in pa do volitev v ustavotvorno skupščino ne sme deliti zemlja. Kdor se pregreši proti tej odredbi, bo strogo kaznovan.

Tako je padla na agrarno reformo nova cokolica in čakali bomo, pri čemer ne vemo, kaj pričakamo. Očitamo pa s tega mesta vsem, ki so s svojim strankarstvom povzročili, da se to življenjsko vprašanje našega človeka zavlačuje, da je zločin nad poljedelskim prebivalstvom naše države. Saj smo videli, kako se je stvar ovirala z raznih višjih mest. Sedaj so dosegli, kar so želeli. Mi pa si bomo zapomnili, kako postopate z nami. Dne 28. novembra pomememo z vsemi, ki nimajo pri tem čistih rok. Imeti hočemo v parlamentu ljudi iz naše srede, naših misli in čustev, ki ne bodo vsega, kar nam je neobhodno potrebno, izkoriščali v svoje osebne koristi.

Dopisi.

Pekre-Limbuš pri Mariboru.

Kaj pa to pomeni? K nam prihajajo sedaj prav pogosto gotovi ljudje iz Maribora, ki pravijo, da pripadajo naši stranki, agitirajo na za ljubljansko komunistično stranko. Kmetje in člani K. D. Z. pazite se pred temi ljudmi, ki hočejo razbiti našo organizacijo. Pravijo, da je tudi Nahtigal iz Maribora postal komunist. Na tega mi že tako nismo dosti dali, če so ga na res komunisti dobili, ga jim pa tudi privoščimo. Človek, ki toliko govori, nikoli nič prida ni. Mi pa ostanemo zvesti naši socialno demokratični stranki in naši Kmečko-delavski zvezi, bomo glasovali za našo stranko in se ne damo podkupiti z nobenim denarjem, ker vemo, da bi samo pomagali klerikalcem, če bi za Nahtigalove komuniste glasovali.

Liubno, Sveta Ieža.

Pred vojno so vsi napredni listi posvali zgornjo savinjsko dolino „črni kot“ in naš dekan Joža Dekort ni bil čisto nič užaljen, da bi bil koga kot okrajni načelnik tožil ali to žaljenje na prižnici gratal. Zdaj pa ko je gornjeokrajni okraj postal rdeč, je prišel naš dekan čisto iz ravnotežja in ne zna nič več božjega nauka razlagati. Njegove pridige so posvečene samo rudečkarjem, katerim je tudi že nebeško kraljestvo odrekel, pozabil pa je, da naše ljudstvo njegovim grožnjam več ne verjame posebej, od tistega časa, ko je Joža okrajni voz tako zavozil, da ga njegov naslednik z najmočnejšimi konji več ne potegne iz blata.

Gospod dekan! Povemo Vam, da sta postavljena cerkev in prižnica za božjo službo. Politiko prepustite nam, ki irdimo in plačujemo, sicer bi se s svojimi političnimi pridigami naneumneje terčialke nezadovoljne naredili. Mi rdečkarji pa imamo pred očmi Preradovičev izrek: »Zora puca, bit će dana!«

Št. Jurij ob južni železnici.

V nedeljo dne 24. t. m., se je vršil pri nas shod K. D. Z., ki se je navzlic vsem intrigam od strani liberalnih samostojnih in klerikalnih vojnih dobičkarjev spremenil v pravo manifestacijo soc. demokratične stranke. Že ob pol 9. uri je bila dvorana pri »Cvetlični kleti« nabito polna, tako da se je moral shod pol ure pred določenim časom pričeti. Na shodu sta poročala ss. Leskovšek in Baht: ki sta ob burnem pritrujevanju navzočih pokazala, kdo je pravi krivec slabega položaja v katerem se nahaja kmečki in industrijski proletarijat: dokazala sta, da kmeti in delavec spadata edinole v tabor soc. demokratične stranke, ki je zastopnica vseh izkoriščanih. Po lepi in kratki debati se je ustanovila podružnica K. D. Z. h kateri se je priglasilo takoj lepo število članov in so si izvolili odbor, ki mu načelnice obče spoštovani sodrug Ivan Straža. Nato se je zaključil lepo uspeli shod. Treba je pripomniti, da je bila šentjurška občina do sedaj ena glavnih trdnjav klerikalcev in liberalcev in da so poskušali na vsak način preprečiti naš shod: potrgali so vse naše plakate, prepovedali so oklicati, da se vrši shod in kandidat K. S. S. Drofenik le poskušal pregovoriti gostilničarja, da nam prepove lokal, kar se mu na ni posrečilo. Da, tudi šentjurskemu kmetu so se odprle oči, kar pokaže dne 28. novembra s tem, da bo volil soc. demokratično.

Rečica ob Savinji.

Klub vsem huiskarijam naših nasprotnikov smo ustanovili pretekli mesec podružnico K. D. Z. Do danes se je vpisalo že nad 70 članov. Ljudstvo vidi, da pride samo potem socializma do svojih pravic, katere mu druge stranke nočejo dati. Zato se trdno oklepa K. D. Z. Suženiske verige, v katere so nas razni izkoriščevalci vklepali, mora naša nevstrašna K. D. Z. raztrgati. Takrat bomo lahko z mirnim srcem trdili: »Grom in peklo, prazne vaše proti nam so steke!« Živela K. D. Z.!

Iz Križev.

V nedeljo dne 24. oktobra, popoldne se je vršil shod »Kmečke delavske zveze« v Križah »pri Jakobu«. Poročala sta ss. Trmc in Berdajs iz Ljubljane. Shod je bil dobro obiskan. Govornika sta opozarjala na važnost volitev v ustavotvorno skupščino. — Dopisniku »Večernega Lista« ki poroča, da se je vršil v Križah komunistični shod, pa novemo, le toliko, da pa se družič bolj natančno informira o shodu, da ne bo blamiral samega sebe in še druge. Mi pridemo še v Križe in se priporočamo dotičnemu dopisniku »Večernega Lista«, ako ne pozna strank, da ga mi naučimo spoznavati stranke. Klerikalci ne znajo sami nič, a vendar hočejo ljudstvo poučevati. Ljudstvo spametui se in pokaži takim nevednežem vrata. K vam bodo hodili le toliko časa, da jim boste oddali glasove. Glasujte le za delavsko J. S. D. S., katera edina je delavska stranka.

Sv. Pavel pri Preboldu.

Dne 10. t. m. se je ustanovila tukaj krajevna organizacija »Kmetko-delavske zveze« na shodu, na katerem je orisal sodrug Leskovšek iz Celja politični položaj ob

priliki bližnjih volitev. Razložil je polnoštevilno zbranim program in namene K. D. Z. neusmiljeno razkrinkal hinavsko delovanje vseh meščanskih strank (ne izvzemši narodnih socialistov, ki jih je peščica v tukajšnji tkalnici; ter povedal navzočim, da K. D. Z. ni nikakšna krinka, za katero bi se skrivali politični zločinci. (kakor klerikalci za »Kmečko zvezo« itd.), temveč, da je stranka odločno socialistična. Izvajanja govornika so spremljala glasna odobravanja. Posebno gospodarski program je zanimal kmetstvo in delavsko ljudstvo. Po končanem govoru se je večina dala organizirati, razen par samostojnežev, ki zdi že čisto sami »stoili«. Nato se je izvolil sledeči odbor: Predsednik Filip Jošovec, tajnik Stanko Pečar, blaginik Ivan Blaznik, in sedem odbornikov. Ker je bila prejšnja soc. dem. organizacija v Sv. Pavlu jako močna, smo prepričani, da bo tudi nena nčerka. »Kmetstvo-delavska zveza« sijajno uspevala. Vse deluje namreč za nas. Protič - Korošec - Pribečevičeva vlada nas strahovito tlači z raznimi davki, s podraženo železnico, ki jo maže sedaj blagoslov »obolelega« kaplana Korošca. Naše ljudstvo uvideva, odkod izvira vse zlo. Tudi tukajšnji kaplan Medved prav po medvedje agitira za nas, čeprav tega niti ne ve. On pozdravlja ženske s prižnice takole: »Roke vam doli visijo kot kravji rep« ali pa: »Za to peščico ljudi pač ne bom pridigal«. Zina cerkve pa pravi: »Sv. Pavel je velika skleda, na čisto prazna,« kar je res z ozirom na njegov precej rejeni život. Kako tiulira ta človek uboge šolarčke in starše, ki berejo »Napreje«, »Ljudski Glas«, — pa presega vse meje. Ljudje zato ne posejajo radi takih pridig, temveč se v toliko gostejšem številu organizirajo pri nas in obiskujejo naše shode. Zato lepa hvala g. kaplanu za njegove uspehe! Vsa kmetie in delavci v našo razredno stranko! Vse je z nami, še kaplani nam pomagajo, čeprav nehoti! Zmaga je naša! Živela »Kmetstvo-delavska zveza«!

Delovni program K. D. Z. v agrarni reformi.

Leta 1848 se je izvršila prva agrarna reforma v prid poljedelcem. Na eni strani se je izkušalo ustreči poljedelcem, na drugi strani pa veleposestnikom. Kmetie so dobili svojo zemljo, ki so jo obdelovali deloma z gozdi deloma potom golufije tudi brez njih. Ker pa so bile gospodarske razmere slabe, so se polagoma zopet zadolžili in zopet je postal veleposestnik tisti kot je bil. Ker so se pa veleposestniki zbal zopetne agrarne reforme so nasadili les po kmetijah tako, da je bilo konec vsakemu upanju na zopetno pridobitev zemlje za poljedelca. Tako so hoteli zopetno agrarno reformo preprečiti in res so jo otežkočili, čepravno ne popolnoma preprečili.

V našem delu za agrarno reformo pa ne vlada še dovolj jasnosti, osobito vsled tega ne, ker je v Sloveniji mnogo skoro popolno gozdnih veleposestev, sklošno pa razmeroma malo veleposestev v primeri s številom onih, ki hočejo zemlje.

V glavnem prihaja v poštev dvoje vrst razdelitve zemlje:

1. navadna razdelitev (vsak dobi kos zemlje);
2. združni sistem (nakup ali zakup potom zdruge).

Ne gre brez ločitve veleposestev kratkoma brezobzirno postopati preie nreden se ne ugotovi, ali je

1. veleposestvo izključno kmetstvo,
2. industrijsko veleposestvo.

Način razdelitve se mora ozirati na značaj veleposestev, kakor je bilo ravno kar omenjeno.

I. Kmetijsko veleposestvo.

To so taka, ki se bavijo izključno ali delno samo s pridelovanjem poljedelskih in drugih kmetijskih produktov, ki so bila nakupljena tekom zadnjih 70 let in razširjena brez ozira na potrebe ter predstavljajo danes kmetie s širimi gozdovi, nasajenimi na kmetijskih zemljiščih. Večinoma prihaja tukaj v poštev navadna razdelitev, t. i. ona, ki daje vsakemu kos zemlje, kar pa bi se dalo tako urediti ker je preveč prosilcev, tam bo morala priti v poštev združna razdelitev, kakor jo omeniam še spodaj pri industr. veleposestvih.

Gotovo je, da se bo skušalo marsikatero veleposestvo, ki ima kak mlin ali žago ali kaj podobnega spraviti pod ime industrijsko veleposestvo da bi uživalo kakšne ugodnosti. Zato je treba že danes pozornosti od naše strani da se taka manipulacija ne posreči.

II. Industrijsko veleposestvo.

Ločiti treba tukaj industrijsko veleposestvo od industrijskega velepodjetja.

Industr. veleposestva so ona, ki imajo zemljo deloma vsled potrebe, deloma brez potrebe za razvoj kakoršnekoli industrije. Marsikatero teh veleposestev ima zemljo, ki se ne izkorišča tako da bi bilo to v korist človeški družbi, mnogo zemlje je neobdelane.

V industriji teh posestev je zaposleno mnogo delavcev, ki jim ni možno preživeti se izključno s svojim zaslužkom, ampak katerih družine se pečajo poleg tega s poljedelstvom, svinie-, kozie-, ali živinorejo, ali pa tudi takih, ki bi se radi učali s tem, česar pa razmere ne dopuščajo. Poleg teh so zainteresirani na teh posestvih tudi kmetie in kmetijski posli. Brez dvoma imajo tudi ti pravico izreči tu svojo besedo.

Pa tem zadnjim se ta pravica niti ne odrekne glasom pravil agrarnih odborov, odrekne se pa industrijskim delavcem in to v sledečem:

Po navodilih agrarne reforme se določuje 5 kategorij volilcev, od katerih je najvažnejša prva, ki se glasi:

1. Skupina onih, ki nimajo več svoje zemlje. Beseda več pripušča delavstvo v agrarni odbor, ali pa tudi ne, kakor pač ležiho polit. razmere posameznih občin. Nadalje omenja volilna naredba tudi, da se izključuje one, ki se ne pečajo izključno s kmetiistvom.

Oba pomena je treba kar tukaj ločiti in priti do jasnosti, kdo je eden, kdo drugi in kdo sta oba.

Bilo je nekoč, ko smo imeli vsi zemlje dovoli. Nekteri so zemljo zapili in je nima več drugi zapravdali in je tudi nima, tretji so vsled slabih gospod. razmer propadli, četrti, kot člani številnih kmetijskih družin niso podedovali posestev. Ni določen čas, od katerega dalje velja beseda — več, — ni pa določena tudi natančna vrsta ljudi, ki bi bila upravičena ali ne, dobiti zemljo kakor se med nami sloh ne more določiti ljudi, ki bi ne bili kmet, starišev v prvem ali drugem kolenu. Zato se pa vsak peča z eno ali drugo panogo kmetiistva, če tudi vsled razmer v malem obsegu, in če govorim še o izključnem poslu kmetiistva, moram na sramoto uprave zadnjih 5 let reči — da je redil vrt in izključno polje mojo družino, moj izključni posel kot učitelj pa ne. Zakaj bi ne smel biti torej vsak, kdor se izključno ne bavi s kmetiistvom tudi na ta ali drugi način deležen dobrot

agrarne reforme. Zakaj bi moral biti vsak izključno navezan na svoj poklic in plačo? Zakaj bi moral še nadalje kupovati to, kar bi si rad sam pridelal, da bi si ne smel zasejati malce krompirja ali solate?

To se mora popraviti!

Pri razdelitvi teh veleposestev je imati na drugi strani tudi obzir na razvoj industrije.

To vse in deistvo, da pri industr. veleposestvih ne moremo računati z enostavno razdelitvijo, ker je preveč delavstva nas prisili naiti drugo rešitev in to je

združni nakup ali zakup.

Tukaj pa stopijo v veljavo gospodarski odseki kakor so omenjeni v »Pravilih gospodarske kmečko-delavske zveze«.

Vse te tri organizacije imajo preskrbeti manipulacije v prevzetju posestev, osobito gospodarski odseki imajo nalogo postaviti primerne predloge. Ako agrarni obč. odbori niso pravično izvoljeni, naj prevzamejo gospodarski odseki vso organizacijo v svoje roke vsaj časa bo še dovolj.

Predlogi gospod. odsekov se bi znati mogli kriti v splošnem s sledečimi:

1. Gospodarski odseki predlagajo, katera kmetijska posestva posameznih industr. veleposestev se dajo plodonosno združno uporabiti, da se ne ovira razvoj industrije veleposestev.

2. Preustroji pridobljenega posestva se prilagodi potrebam prebivalstva, ali naj bo živinoreja ali kakšna druga panoga kmetiistva podlaga gospodarstvu.

3. Predlog, po katerem se določi maksimum zemlje posameznim delavcem za posebno porabo.

4. Kaj dobe posamezni kmetie in katere obveznosti so dolžni prevzeti nasproti delavcem veleposestva od katerega so dobili zemljo (ordaia mleka itd.)

6. Način nakupa:

- a) odvzetje;
- b) zakup in takojšnje odplačilo!
- c) amortizacija.

To so v glavnem misli o katerih se more razpravljati. Iz vsega pa se že danes razvidi velikansko delo, ki bo ležalo na gospod. odsekih, oz. agrarnih odborih »Kmetstvo-delavske zveze« in »Sloge«. Če pomislimo, da je agrarna reforma od leta 1848 prišla do končne rešitve po 2 do 3 letih in je vsled siabe, ker hitre izpolnave bila za nič, ne moremo se čuditi, ako se ta stvar pri nas zavlačuje, kajti že danes so se pokazale velikanske ovire, ki jih osobito stavi agrarni reformi enostavna razdelitev vsled premnogih prosilcev.

Računati moramo pa z vso gotovostjo s tem da se bo moderna agrarna reforma izvršila na podlagi združništva v glavnem. Če se bomo s tem sprijaznili že sedaj, smemo računati na dober uspeh pozneje.

SSSS Po svetu. SSSS

Amerika.

V Zedinjenih državah je bil izvoljen nov predsednik. Imenuje se Harding in pripada republikanski stranki. Njegovo zmago smatrajo za protest proti Lienlovi misli o svetovni revoluciji. — Ameriške banke so poslale v Jugoslavijo svoje agente, ki delujejo na to da bi se z ameriškim denariem izplačala železnica od Beograda do Kotora ob Jadranskem morju. Zelo skrbi za nas stric iz Amerike!

Anglija.

Ker se je končala stavka rudarjev bo Anglija zopet mogla izvažati večje množine premoga. Od tega bo šlo skoro polo-

vico na Francosko. Tudi cene so za Francijo nižje kakor za Italijo. Zdi se, da iz gubila ta država vsled svoje požrešnosti naklonenost vseh sveta. — Nemiri na Irskem se ne polžejo. Umori in poboji so na dnevnem redu. Seveda Agleži ne morejo napraviti doma reda, ker morajo vtakniti po svetu svoj nos v vsako malenkost.

Francija.

Francozi so napravili pod roko tašno pogodbo z »viteškimi Madžari«. Ker pa stvar ni bila pogodu Angliji, bo vzela Francija svojo besedo nazaj in Madžarska ostane na cedilu. — Ker ima Francija menda premalo zemlje, je zasedla dve nemški mesti. Poslala je tja črne čete, ki pod podnebljem, ki ga niso navaeni, silno trpe. Pa naj trpe beli in črni ljudje da ore le diplomatom dobro. — Draginja v državi narašča, zlasti po mestih se to čuti. Ljudstvo zmrzuje in gladuje. — Te dni je bila podpisana trgovska pogodba med Francijo in Češkoslovaško.

Italija.

Pozornost vsega sveta je obrnena na poražanja med Italijo in Jugoslavijo, ki se bodo vršila v laškem mestecu po imenu Rapallo. Italijanski delegati zatrjujejo, da v svojih zahtevah ne morejo popuščati. Nacionalistično časopisje tih hulska naj zahteva kar celo Dalmacijo. Porajanja se prično v pondeljek. Od njih je odvisno, ali bomo živeli nadalje v miru, ali po bomo kmalu zopet v požaru, seveda vse do zasluge nespametne buržoazije, ki v svojih zaslepljenosti noče dopustiti.

Avstrija.

V Avstriji se sestavlja nova vlada. Kakor se govori porajanja počasi napredujejo, ker bi bil vsakdo rad minister.

Nemčija.

Brezposelnost v Nemčiji strahovito narašča. Ker se vsled krutih pogojev mirovne pogodbe industrija ne more dvigniti, ne more zaposlovati delavstva, ki je tako brez zaslužka in kruha. Vlada je izdala že vse polno naredb, da vse skupaj nič ne pomaga.

Češkoslovaška.

Sovietska Rusija je ponudila Češkoslovaški tašno vojaško in politično pogodbo, katero je zadnja odklonila. Vrše se priprave za velik proletarski shod.

V Rusiji

Se nadaljujejo nemiri ne le po deželi, temveč tudi po mestih. Bolševiki jih zatirajo z vojaško silo. Zadnje vesti vedo povedati, da jim je zopet sreča mila, in sicer na bojišču proti Wranglovi armadi, ki ji preti popolno uničenje. Tako to bo le dobil po erbi. Kaj neki hodi v žriavico po kostant za sovražnike proletariata.

Madžarska

Noče priznati mirovne pogodbe. Tudi noče znižati števila svoje vojske. Ker je Madžarska odrezana od sveta, trpi silno pomikanje zlasti premoga.

Romunija.

Romunski zunanji minister je še vedno na potovanju. Ker v Varšavi ni dobro opravil, menda v Beograd niti ne pride. Romunija je prevzela Besarabijo pod svojo oblast, kar je sovietsko Rusijo zelo razburilo.

Poljska.

Poljaki so se udali želji zveze narodov, da se izvrši v ozemlju Vilne ljudsko glasovanje. Te dni se bodo v Rigi nadaljevala mirovna pogajanja med Poljsko in Rusijo.

Grčija.

Grška je brez kralja, ker se ne morejo zediniti, kdo naj zasede prestol. Dokler ne bodo imeli kralja, bo vodil državne posle regent.

Reka.

Razmere v mestu postajajo neznosne. D'Annunzio je spravil mesto na rob propada. Vojaštvo se upira, ker ne dobi plač. D'Annunzia že javno napada.

Volilci!

Glasujte kakor en mož za K. D. Z., ki je edina za to, da se pravično izvede agrarna reforma in ki zahteva — republiko!

■ Iz naše države. ■

Naša delegacija za pogajanja z Italijo je odpotovala.

Ministri pridno agitirajo, seveda zase. Te dni se jih je vendar nekaj zbralo v Beogradu in imeli so ministrski svet. Razpravljali so v jadranskem vprašanju. Na dnevnem redu je bil tudi predlog, da izpuste iz zapore znanega Radiča.

Zadnja seja narodnega predstavništva bo sklicana za 13. t. m. Na tej hoče vlada izsiliti takozvani pooblastilni zakon, potem pa pustiti predstavništvu, da žalostno zamre.

V Bosni in Hercegovini nastopa vlada zoper gibanje muslimanov. Gospoda misli, da se pravi vladati vsakogar, ki se z njo ne strinja prijeti za vrat.

Klerikalna in liberalna vlada je pred svojim poginom brž še izdala naredbo, da se po nekaterih obratih podaljša delavna doba na 9 ur dnevno. To bi bil prvi korak do odprave šurnega delavnika.

Predsednik slovenske deželne vlade dr. Brejc se je tudi dal napisati na kandidatno listo SLS, seveda bolj proti koncu, menda iz sramu za vse svoje polomijade. Govori se, da si je že najel posebno stanovanje v Ljubljani, da se lahko brzo izseli iz palače, v kateri stoji sedaj.

Armada dobi nove zastave, brez katerih bi država seveda ne mogla živeti, orožniki pa komplicirane uniforme. Oj, zlati časi se nam bližajo!

Finančno ministrstvo oziroma generalna direkcija carin (oddelek finančnega ministrstva) je brzojavnim potom povišala ažijo na carino za 100%, to je za vsak dinar carine bo treba plačati 16 kronsko - dinarskih novčanic. Naredba je stopila v veljavo 3. novembra ter je stoodstotno povišano carino plačati za vse še neocarinjeno blago, ne glede na to, kdaj se je uvozilo.

Poprava prometnih zvez v Črni gori. Odsek ministrstva za prehrano na Cetinju je zahteval od osrednje vlade, naj se čimprej prično popravljati mostovi v Črni gori, ker so postali tako neuporabljivi, da postaja preskrba tamošnjih prebivalcev z živežem ogrožena.

Stavka belgrajskih srednješolcev. V ponedeljek so stavkali dijaki na vseh belgrajskih šolah, ker je bila obletnica osvobođenja Beograda, toda ravnateljstva niso dovolila prost dan za proslavo obletnice.

Vagoni, ki so bili poslani v Budimpešto v popravilo, so gotovi in čakajo prevzetja.

Prav je. Kragujevaški narodni predstavnik Sreten Kojić je bil izročen sodišču in v zapor, ker je v svojstvu občinskega delovodje prejel iz državne blagajne dvajset tisoč dinarjev, a ni bil v stvari občinski delovodja. Bivši kragujevaški advokat in poslanec g. Čeda Radović, osebni in strankarski prijatelj g. Kojića, ki je pomagal g. Kojiću, da je prišel do tega denarja, je tudi izročen sodišču in v zapor. Kako se bo ta zadeva dalje razvijala in kako se bo končala, ne vemo; mogoče se bosta kako izgovorila, a mogoče je tudi, da bosta obsojena. Naj se ta zadeva konča kakorkoli, dejstvo ostane: da je dvojica političarjev, en aktivni in en bivši poslanec, ki sta

dosedaj vodila eno od največjih okrožij v Srbiji, izročena sodišču radi 12.000 dinarjev, ki so bili neakonično vzeti iz državne blagajne. Prav je, da se jih kaznuje, a ni prav, da se začne pri malih poverjenjih. Znano je, da g. Pašić še do danes ni položil računa o svojem držanju na Krfu, kjer se je zapravilo lepe milijone francoskih frankov v zlatu. Znano pa je tudi, da so si osebe, ki so bile na Krfu na vladi, zgradili lepe vile in hiše; kje so dobile te osebe denar, ko pred vojno niso imele ničesar, ni nobena tajost. Toda naša sodišča začnejo pri malih.

Razmejitve med Srbijo in Bolgarijo bo tozadevna komisija končala do konca t. m. V drugi polovici novembra zasedejo naše čete Caribrod in Bosilograd.

Nove poštne znamke bomo zopet dobili. Naročene so v Ameriki, čeprav so najbrže dražje. Vlada je poslala v Ameriko komisijo, da nadzoruje izdelovanje. Vsak član te komisije bo dobival 500 dinarjev na dan. Sami nepotrebni stroški.

Plače orožnikom se povišajo za mesečnih 1200 K, za vsakega družinskega člana pa dobe 12 K na dan.

Bivši klerikalni deželni poslanec in župan v Žužemberku, Vehovec, je bil pred ljubljanskim deželnim sodiščem žigosan kot denuncijant, samopašnež in čisto izpriden človek. Vse to mu je namreč očital notar v Žužemberku g. Carli in pred sodiščem svoje trditve dokazal. Vehovec je tožil g. Carlija, ki pa je bil tudi pred oklicnim sodiščem oproščen. S tem je Vehovec žigosan kot denuncijant in podlež! Takega človeka ima »Kmetiska zveza« za svojega voditelja, takega človeka ima krščanska stranka.

Drobiž. Finančno ravnateljstvo bo v kratkem končalo dela za odtegnitev 2 in 10 kronskih bankovcev iz prometa. Mesto njih bodo izdane v promet novčance po pol in 1 dinar, kakor tudi nikelnasti drobiž.

Šola za odrasle nepismene. Naučni minister je pozval preko šolskih nadzornikov vse učitelje in katehete, naj prirejajo zimske tečaje za analfabete. Tečaji naj bi trajali od dne 1. novembra do dne 1. aprila. Koncem tečaja bodo šolski nadzorniki izpraševali učence. Za vsakega odraslega nepismenega učenca, ki bo preizkušnjo prestal, bo dobil učitelj po 30 dinarjev nagrade.

Brezobrestna posojila dobrovoljcem. V ministrstvu za agrarno reformo je podpisan sklep, da se dobrovoljcem izdajajo brezobrestna denarna posojila. Dobrovoljci morejo zaprositi za ta posojila preko svojih združenj.

Okrajno glavarstvo za Prekmurje. Namesto dosedanjega civilnega komisarja se ustanovi za Prekmurje okrajno glavarstvo s sedežem v Murski Soboti.

Železnica Poljčane - Konjice se podaljša do Žreč še tekom t. m.

Gospodarske vesti.

Avstrijska krona v Švici brez vrednosti. Dočim avstrijska krona pri nas notira še vedno po 8.50 dinarjev za 100 K, je padla v Švici tako globoko, da se govori, da tam sploh ne bo več notirala. V Curihu je namreč 100 avstrijskih kron vredno le še 1.50 franka.

Važne davčne olajšave. V finančnem zakonu so se napravile važne spremembe. Davek na vino bodo plačevali le konsumenti, ne pa pridelovalci. Trošarina na sadni mošt se popolnoma opusti. Žganjekuha je prosta do šest izlivov v kotlih. Zemljiški davek se zniža od štirikratnega iznosa na trikratni iznos. Od električnih žarnic izpod deset sveč se ne plača nikake trošarine. Tudi od olja ne bo trošarine, istotako je kvas prost davka. Zakon o posebnih davčnih povišanjih za Slovenijo se opusti.

Modro galico za našo državo bodo začeli izdelovati pri borskem rudniku prihodnjo spomlad.

Kapslje za lovske puške je zopet dovoljeno uvažati.

Padanje cen na Angleškem in v Ameriki. Londonski list »Times« poroča: Padanje cen je sedaj v polnem teku. Te dni so padle cene vsem predmetom. Posebno je padla cena bombažu, bakru, cinu, bombaževemu olju, terpentinu, čaju, la-

nenemu semenu, lanenemu olju, V Ameriki pa dajo cene še hitreje kot pa na Angleškem.

Vojna odškodnina. Predsednik naše reparacijske komisije, Mate Boškovič, je predložil vladi obširno poročilo o delu za izplačilo vojne odškodnine. Tozadevni konferenci so prisostvovali dr. Vesnič, Draškovič in Protič.

Nakup žita. Ministrstvo za prehrano kupi 50 vagonov koruze in 100 vagonov pšenice za naše pasivne kraje. Ponudbe se morajo vložiti do 14. t. m.

Visoke cene na Poljskem. Na trgu v Varšavi stane par čevljev 750 poljskih mark, 400 gramov črnega kruha 62 mark, kilogram belega kruha 300 mark, obleka 10.000 mark.

Produkcijski davek na vino ukinjen. Minister financ je s posebno brzojavko naročil delegatoma v Ljubljani in Zagrebu, da se mora takoj ukiniti produkcijski davek na vino, ki se je ponekod jemal brez pooblastila finančne oblasti, kar je povzročilo v Sloveniji in na Hrvaškem mnogo razburjenja.

Povišanje taks. V bodoče je treba za vsako pismeno oblastveno rešitev plačati 20 kron (dosedaj 8 kron). Za vsako pritožbo na državni svet, proti kakemu administrativnemu oblastvu je plačati 40 kron (dosedaj 20 kron). Na vstopnice za gledališča, koncerte, predavanja, razstave je plačati 10 odstotkov vrednosti vstopnice; za vstopnice k zabavam (kino, kabaret, cirkus, menažerije itd.) pa je plačati 30 odstotkov od vrednosti vstopnic.

Brzojavni promet z Italijo se je otvoril. Za vsako besedo je treba plačati 1 K 44 v.

Zdravstvo.

Gnojne ozeblin izpiraj v mlačni otrobovi vodi ali s presličino ali z žajbeljevo izkuho in namaži z gabezevim mazilom. Pazi pred vsem na snago, posebno na nogah, varuj se, da se ne odreš z usnjem, glej, da so obveze vedno čiste. Na gnojitev ne sme priti pisana nogavica, ne trdo usnje, ne smet, ne prah. Ako bi začela otekati oga ali roka, prevrež žajbelja in kafe na olju, namoči krpe v vrelem olju, iztisni in ovij zatečeni ud. Ponovi, dokler ni bolje. Če gre otok gor, pojdi k zdravniku.

Mazanje s petrolejem ali starim salom varuje ozeblin. Dobro mazilo, ki varuje ozeblin, je tudi to: Poleti opari štiri pesti žarnih razsekanih kopriv s pol l kuhanega lanenega olja, potem postavi posodo za 24 ur v vroč pepel, precedi in primešaj 1/4 l dobrega špirta in eno osminko litra klinčkovega olja (Nelkenöl, se dobi v lekarni). S tem se maži, preden greš v mrz.

Ozeblin se pozdravijo kmalu po mazanju z bluščevim mazilom. Zelo dobro je tudi mazilo iz 10 gramov salicilne kisline in 6 gramov peruvanskega balzama, 10 gramov kafe, 10 gramov lanolina in 20 gramov žajbeljevega olja. Vse to zmešaj na zaprtem ognjišču in spravi v dobro zamašeni posodi in maži ozeblino zjutraj in zvečer. — Drugo sredstvo: Raztopi 50 gramov voska in 15 gramov surovega masla in primešaj 18 gramov kakaovega olja in 3 grame stolčenega galuna.

Pomoderle ozeblin pari v otrobovi slani izkuhi (kolikor mogoče vroče), potem namaži in obuj čez noč bele volnene nogavice.

Rmeño korenje ali mrkva je premalo znano zdravilo za kašelj, jetiko, opešanje, ozeblin in opekline in razne gnojitve, bledico. Za bledico in opešanje uživaj večkrat korenje, kuhano na sladkorju in korenjevo juho. Za kašelj in jetiko zriblj korenje, iztisni sok in kuhaj ga s kandisom, dokler ni gosto. Te mezge jemlji večkrat po žlički, bo kmalu bolje. — Na ozeblin in opekline naveži zribanega korenja. To izčisti in pozdravi vsako gnojitev. Ko se posuši obkladek, deni drugaga, dokler ni bolje.

Širite naš list!

Založba in last konzorcija „Ljudski Glas“.

Drobiž.

Trd mir. Znani dramatični pisatelj Robert de Flers opozarja v »Figaru« svoje rojake, naj ne obžalujejo nesrečnih Nemcev zaradi njih trpke usode. Opozarja na drakonske določbe bukareške mirovne pogodbe, ki je odvzela Romuniji vsak izhod na morje, ji naložila neomejeno vojaško zasedbo in vsilila nemške zastopnike pri slednjem ministrstvu, se polastila vseh njenih dohodkov, primorala slehnega Romuna od 14 do 60. leta delati za Germanijo, preteč mu z neštivilnimi propisi kazenskega zakonika. Zaključuje s poučno zgodenco: Pravni romunski zastopnik za mir, P. Missir, se nekega dne, ko so bili Švabi odurni in zadržni, ni mogel ubraniti joku. Nemški juridični delegat Krieger ga je vprašal, kaj mu je. »Kruho trpim, ker moram iskati formulo za pogodbo, s katero boste spremenili našo deželo v suženjsko državo«. Tedaj ga je Krieger potolažil: »Motite se, dragi moj, le dobro premislite in uvidite, da sklepamo z vami prijateljski mir. Nekoč se uverite o resničnosti mojih besed.« »Kdaj pa?« se oglasi Missir. — »Kadar izprevidite, kakšne pogoje smo pripravili za Francijo in Anglijo. Takrat uvidite, kaj se pravi zares trd mir.« Tudi pri nas je mnogo »pravičnikov«, ki prelivajo debele solze nad nesrečnimi Nemci, ki so baje tako kruto kaznovani za svoje grehe, in pravijo, da pariški mir ni združljiv z načeli človekoljubja. Kakšen bi pa bil »nemški« in »avstrijski« mir? Ali se naši »pravičniki« spominjajo, kako so Nemci že leta 1914. slovesno proglasili, da po končani vojni ne sme biti v slovenskih zemljah nobenega slovenskega uradnika več, da morajo biti vse naše dežele izključno torišče nemškega navala na Jadransko morje, kateremu se slovenski narod ne sme več protiviti itd.? »Gorje premagancem« je star in resničen pregovor, res je, da Nemci nimašo sedaj z rožicami postlanih tal, toda stokrat gorje tistim, ki bi jih Nemci premagali in нареkovali mirovne pogoje. Krieger je nam v to klasična priča.

Mati in otrok. Češkoameriški listi pripovedujejo pretresljivo dogodbo o češki materi, ki je izmed več tisoč otrok svojega otroka spoznala, ki ga je bila ostavila kot drobno detece v stari domovini in ga ni videla trinajst let. Ta mati, ki priča, kako globoko tiči obrazek otroka v materinem srcu, je Ana Hanačikova v New Salem v Pensilvaniji. Trinajst mesecev star deček je ostal na Češkem, ko je mati odšla v Ameriko. Po preteku 13 let so ga sorodniki poslali za materjo. Deček je prišel v Newyork v juliju t. l. na parniku Rochambeau. V imeniku prišlecev pa so njegovo ime tako popačili, da v njem ni bilo mogoče najti priimka Hanačik. Mati je večkrat prišla iz Pensilvanije v Newyork, pa so ji vselej povedali, da deček tega imena ni prišel. Navsezadnje je mati prosila uradnike, da bi ji dovolili, ogledati si oddelek, v katerem so bili mladi prišleci, dokler se niso prijavili njih sorodniki. Uradniki so dvomili, da bi imela mati s tem kaj uspeha, pa so vendarle privolili. Ko je mati stopila v dvorano, polno otrok, ni trajalo dolgo, pa je pokazala mada dečka in ga pristrčno stisnila k sebi. Iznenadeni uradniki so dečka izprašali in so uvideli, da je to v istini mladi Hanačik. Materino srce je po dolgi dobi 13 let spoznalo svojega otroka. Še isti dan se je vsa srečna mati odpeljala z dečkom na novi dom.

Obsojen na 25 minut zavora. V New Yorku je obsodilo sodišče nekega državljana na 25 minut zavora. Obtoženec je bil naslovil na svojo ženo, v katere zvestobo je dvomil, odprto pismo, kar je dalo povod tožbi in obsodbi. Izvršitvi kazni je prisostvoval sodnik z uro v roki. To je vse, kakor najkrajša kazen, ki je bila kdaj izrečena. Zanimivo je, da je sodnik, ki je izrekel to sodbo, kratko pred tem dogodkom obsodil »Standard Company« na 150 milijonov globe, to je na največjo globo, ki je bila kdaj izrečena od ameriških sodnikov.

DOBER DAN! in nikakih bolečin ne boste imeli če uporabljate Felleriev Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvoinatih ali 2 špeciialne steklenice Elsa fluida 42.— K. 6 škatlic Elsa-kroglic 18.— K. Ideal vseh sredstev za negovanje lenote so Fellerieva obrazna pomada močnejše vrste 15.— K. Fellerievo pravo medicinalno lillino mlečno milo z znamko »Elsa« 19.— K. Fellerieva Tannokina pomada za rast las veliki lonček 15.— K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdke Eugen V. Feller v Donji Stubici. Elsatr št. 358 na Hrvaškem so vse, skozi zanesljivi in priporočljivi.

Miši-podane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 12—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10—; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živini K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 12—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

COSULICH-LINE = TRST-AMERIKA =

New - Jork — Buenos — Ayres —
Rio di Janeiro - Santos Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listkov za
potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **brantne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure
in jih obrestuje po čistih

4%

Redni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

N A delavski dnevnik
Edini list, ki brezobzirno zastopa Vaše koristi, ki neustrašeno brani Vaše pravice, je:

N A P R E J

Zatorej sezite po njem!
Oklenite se ga!
Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej!
Le »Naprej« spada v naše družine!

Proč z meščanskimi listi!

Mesečno stane 20 kron.

Naroča se pri upravi »Naprej« Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Oblastem je odgovoren Ign. Minevc

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani